

Agnieszka Trzeźniewska-Nowak

Antologia wierszy dla dzieci z zadaniami

Pod redakcją Kamili Kwiatkowskiej

Ilustrowała Katarzyna Wójcik

Agnieszka Trzeźniewska-Nowak

Antologia wierszy dla dzieci z zadaniami

Pod redakcją Kamili Kwiatkowskiej

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ

UMCS
CENTRUM JEZYKA I KULTURY POLSKIEJ
DLA POLONII I CUDZOZIEMCÓW

Lublin 2020

© Copyright by Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2020

ISBN: 978-83-960300-1-6

Seria wydawnicza: *Polski z Kulturą*

Redakcja:
Kamila Kwiatkowska

Korekta:
Kamila Kwiatkowska

Recenzje:
dr hab. Anna Dunin-Dudkowska, prof. UMCS
prof. Alla Kozhinowa

Opracowanie graficzne, ilustracje i skład:
Katarzyna Wójcik

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ

Publikacja współfinansowana ze środków Ministerstwa Edukacji Narodowej w ramach konkursu pod tytułem: „Organizowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli prowadzących nauczanie języka polskiego, historii, geografii, kultury polskiej oraz innych przedmiotów nauczanych w języku polskim za granicą w 2020 roku”, nr DE-WZP.263.1.1.2020.

Wstęp	7
Człowiek	
1. Stanisław Jachowicz <i>Basia</i>	9
2. Maria Konopnicka <i>Stefek Burczymucha</i>	13
Rodzina	
3. Władysław Bełza <i>Babuleńka</i>	18
4. Maria Konopnicka <i>Na jagody cz. I</i>	25
5. Maria Konopnicka <i>Na jagody cz. II</i>	31
Mieszkanie	
6. Maria Konopnicka <i>Nasz domek</i>	38
7. Aleksander Fredro <i>Paweł i Gawęł</i>	42
Edukacja	
8. Maria Konopnicka <i>Czytanie</i>	46
9. Władysław Bełza <i>Co książka mówi?</i>	51
Praca	
10. Maria Konopnicka <i>Pranie</i>	55
11. Ignacy Krasicki <i>Malarze</i>	59
Podróże	
12. Maria Konopnicka <i>Podróż na bocianie</i>	63
13. Maria Konopnicka <i>Co słonko widziało</i>	69
Higiena	
14. Aleksander Fredro <i>Małpa w kąpielu</i>	74
Zdrowie	
15. Stanisław Jachowicz <i>Chory kotek</i>	79
16. Józef Czechowicz <i>Klinika lalek</i>	84
Środowisko naturalne	
17. Aleksander Fredro <i>Wiatr i noc</i>	88
18. Józef Czechowicz <i>Jesień</i>	92
Polska mój kraj	
19. Władysław Bełza <i>Katechizm polskiego dziecka</i>	96
20. Józef Wybicki <i>Mazurek Dąbrowskiego</i>	101
Klucz odpowiedzi	106

Wstęp

Antologia wierszy dla dzieci z zadaniami napisana jest z myślą o polskich dzieciach, mieszkających poza granicami kraju. Dzięki dołączonym do tekstów różnorodnym ćwiczeniom książka może stanowić uzupełnienie podręczników kursowych, wybieranych przez nauczycieli w szkołach polonijnych. To również doskonała pomoc dla rodziców i dziadków, którzy pragną wychowywać swoje dzieci w poszanowaniu języka polskiego, polskiej tradycji i kultury. Dzięki tej książce mogą oni pokazać swoim pociechom kanon polskiej literatury dla dzieci. Warto również wspomnieć, że z *Antologią* pracować mogą samodzielnie dzieci, którym kompetencje językowe pozwalają na samodzielne poznawanie polskich lektur.

Podręcznik składa się z 20 lekcji, a w centrum każdej z nich znajduje się tekst literacki, podejmujący tematykę związaną z katalogami tematycznymi przewidzianymi w *Programach nauczania języka polskiego jako obcego. Poziomy A1-C2*, opracowanych przez I. Janowską, E. Lipińską, A. Rabiej, A. Seretny, P. Turka (Kraków 2011). Opracowane wiersze dotyczą zjawisk z życia codziennego dzieci, odwołują się do ich zainteresowań, potrzeb i wyobraźni i obejmują następujące kręgi tematyczne: człowiek, rodzina, mieszkanie, edukacja, praca, transport, higiena, zdrowie, środowisko naturalne, państwo i społeczeństwo.

Ideą publikacji jest wykorzystywanie autentycznych tekstów, które poddano różnym zabiegom (wyjaśniono słowa niezrozumiałe i archaiczne, a niektóre z wierszy skrócono), aby dostosować je do możliwości rozwojowych i potrzeb dzieci. Każdy wiersz obudowany został ćwiczeniami związanymi zarówno z jego interpretacją, jak i sferą językową. Wykorzystanie utworów znanych polskich poetów, takich jak Józef Czechowicz, Ignacy Krasicki, Maria Konopnicka, Aleksander Fredro, Stanisław Jachowicz i Władysław Bełza sprawia, że młody czytelnik ma możliwość obcowania z tekstami wchodzącymi w kanon polskiej literatury dziecięcej. Utwory te mają ogromny walor dydaktyczny, gdyż uczą norm postępowania, uwrażliwiają na piękno przyrody, kreują wzorce patriotyczne, pokazują jak ważne są relacje rodzinne. Na tekstach tych wychowały się liczne pokolenia Polaków. Ich uwspółcześnienie oraz obudowanie ćwiczeniami nawiązującymi do życia codziennego i uniwersalnych doświadczeń dzieci na całym świecie sprawiają, że młody czytelnik buduje określony system wartości i odnajduje analogie z sytuacjami ze swojego życia. Odczytanie literatury to nie tylko lekcja języka polskiego, ale jednocześnie zabawa z literaturą i literaturą. W książce wykorzystane zostały także współczesne piosenki dla dzieci (między innymi utwory Fasolek, Domisiów) dzięki czemu kanon literatury dziecięcej aktualizuje się przez pokazanie jej trwałych wątków i staje się jeszcze bardziej przystępny dla młodego czytelnika.

Książka została skomponowana w sposób nienarzucający określonego porządku czytania i pracy. Dzięki tym założeniom, dziecko pracujące z opiekunem lub samodzielnie w domu, może poznawać polską lirykę, zaczynając od tematów, które są dla niego najbliższe i najciekawsze. Nauczyciel, który zdecyduje się sięgnąć po *Antologię* znajdzie w niej cenne uzupełnienie i poszerzenie podręcznika kursowego. Teksty dobrano tu w taki sposób, że mogą stanowić zarówno komentarz do omawianych tematów, być podstawą ciekawych prac domowych, jak i stać się punktem wyjścia, tworząc trzon lekcji. Pozycja ta może także stanowić bazę i inspirację do tworzenia dalszych ćwiczeń czy zabaw (np. nauka tekstów na pamięć, własne ilustracje do utworów czy ich fragmentów, dyskusje, inscenizacje, prace pisemne itd.).

Podręcznik zawiera materiał do rozwijania wszystkich sprawności językowych: słuchania, mówienia, czytania i pisania. Daje także przestrzeń dla budowania sprawności interakcyjnych i mediacyjnych. Każda jednostka stworzona jest według określonego schematu: przygotowanie do pracy z tekstem, praca z tekstem, analiza tekstu i przeniesienie zdobytej wiedzy na problemy życia codziennego. Zadania pierwszego modułu obejmują: słowa kluczowe, mapy myśli, ćwiczenia porządkujące leksykę, pytania ogniskujące zainteresowanie czy definicje istotnych terminów. Czytanie wiersza połączone jest z wyszukiwaniem i podkreślaniami istotnych dla jego treści informacji. Zadania po przeczytaniu rozpoczyna mini bank słów nazwany *Słowa i zwroty do zapamiętania*, w którym wyjaśniono znaczenie, podano przykłady użycia oraz ułożono ćwiczenia utrwalające. Ostatni moduł zawiera zadania inspirowane tekstem, będące przeniesieniem rozważań do sfery osobistych doświadczeń, opinii czy refleksji uczących się. Ćwiczenia pobudzają kreatywność uczniów i zwiększają motywację do nauki.

Choć, jak zauważono na początku, książka napisana jest z myślą o polskich dzieciach, mieszkających poza granicami kraju, to z powodzeniem może być także wykorzystywana w pracy z dziećmi mieszkającymi w Polsce. Mamy nadzieję, że przygotowany podręcznik będzie dla wszystkich przydatną pomocą w nauczaniu języka polskiego jako obcego i wychowaniu w duchu poszanowania polskiej tradycji.

*Agnieszka Trzeźniewska-Nowak
Kamila Kwiatkowska*